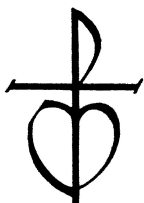

FÖRSTA SÖNDAGEN EFTER EPIFANIA

DOMINICA INFRA OCTAVAM EPIPHANIA DOMINI

Betraktelse över episteln, Rom. 12:1-5. Predikan: Åke Malander, Kyrkoherde i S:t Matteus församling, Uppsala.

I dag är det Trettondedagens oktav och därmed den sista söndagen som vi firar högmässan i julens vita festskrud. Vi har under de gångna helgdagarna fått höra och fått utlagt för oss evangelium om Frälsarens födelse och om hans omskärkelse och om hans härlighets uppenbarelse vid dopet i Jordan och vid de vise männens tillbedjan.. Julens glädje och ljus har strålat omkring oss och fortsätter att så göra, ty Guds Ord och Löfte känner inte av några årstidernas växlingar. Vad Jesu lärjungar äger genom tron det äger de alltid, inte heller några känslans växlingar kan ändra på detta. Och Jesu lärjungar, de troende, äger mycket genom tron, de äger sina synders förlåtelse och barnskap hos Gud. De är redan renade från alla synder. *”Om vi vandrar i ljuset, liksom han själv är i ljuset, har vi gemenskap med varandra, och Jesu, hans Sons, blod renar oss från all synd”*, heter det i 1 Johannesbrevet, och i Efesierbrevet läser vi: *”Han gjorde det för att helga henne (kyrkan) genom vattnets reningsbad i kraft av ett ord. Så ville han ställa fram kyrkan/församlingen inför sig i strålande glans, utan fläck och skrynka...”*

Som Guds barn, friade från sina synder lever de kristna det nya livet och strävar efter helgelsen, men *där* när den troende inte fram till någon fullkomlighet. Vi kan tänka på Paulus erfarenhet i Filipperbrevet 3:12. Frestelser och faror möter från olika håll så länge vi är kvar i detta livet – vänta inte något annat. En försåtlig fara som vi kristna måste vara på vår vakt emot, och som det varnas för i dagens epistel, är att likriktas med denna världen och denna tidsålder och dess anda.

Vi tackar Gud för att han genom sitt Ord inte bara tröstar och lär utan även förmanar och varnar oss. Därför ska vi idag, utifrån epistelns ord, *”Och anpassa er inte efter denna världen, utan låt er förvandlas genom sinnets förnyelse...”* tala om en allvarlig sida i vårt kristna liv.

ANPASSNING TILL ”DENNA VÄRLDEN” ÄR EN FARLIG FRESTELSE FÖR VARJE KRISTEN.

Då frågar vi oss först och främst: vad menas här med ”världen”? Naturligtvis inte själva det skapade, ”himmel och jord.” Skapelsen är ju Guds goda verk; det materiella och världsliga innebär inte i sig något ont. Kristi kyrka har ända ifrån början fått kämpa emot och avvisa föreställningar och ideologier som vill göra en falsk åtskillnad mellan ande och materia. Inte heller menas här med världen det som avses med ordet i Joh. 3:16, dvs. alla människor, mänskligheten som sådan. Den betydelse som här åsyftas kan vi hämta ur tre bibelställen: 2 Kor 4 där det heter att *”denna tidsålders gud har förblindat de otroendes sinnen”*, och vidare Gal 1 som talar om *”den nuvarande onda tidsåldern.”* Och vidare läser vi i Efesierbrevet 2 hur vi alla tidigare levde i överträdelser och synder *”på denna världens vis och följde härskaren över luftens välde, den ande som nu är verksam i olydnadens söner.”* Det är detta som här menas med ”världen” – och till den hör alla de människor som inte är födda på nytt, inte är omvända, de icke-troende, alla de som på ett öppet och grovt eller på ett mer dolt och förfinat sätt förkastar och avvisar Kristus och hans evangelium om nåden allena. Ty, som Jesus säger i samtalet med Nikodemus: *”det som är fött av köttet är kött”* och *”om en människa inte blir född på nytt kan hon inte se Guds rike.”*

Mitt i denna ”världen” lever de kristna. *”Jag ber inte att du ska ta dem ut ur världen utan att du ska bevara dem för det onda”* ber Jesus i sin översteprästerliga förbön. Således gäller att vi kristna är i världen, men likväl, som Jesus säger, inte av världen. Mellan de troende, Kristi lilla hjord, och dem som hör till världen är en grundläggande skillnad, **grundläggande**, inte i första hand en yttlig skillnad. Den yttre skillnad som kan iaktas mellan ett Guds barn och ett världens barn har sin grund i en inre skillnad, den är en konsekvens av

skillnaden mellan ett gudstillvänt hjärta och ett gudsfrånvänt. Världen går obekymrat, stolt och högmodigt vidare i sitt gamla, onda och gudsfrånvända, ja rent av gudsfiendliga väsende. Den troende däremot har blivit radikalt förändrad till hela sin personlighet – och fortsätter att förnyas dag för dag. En ny håg och vilja har blivit verklighet, så radikalt att det kallas att bli född på nytt.

Vi kristna kan därför inte ändra på oss och börja anpassa oss tillbaka till denna världen och dess mentalitet och detta framför allt inte på något inre sätt. Naturligtvis har det till det yttre, i det dagliga livet, genom århundradena skett förändringar hos de kristna likaväl som hos alla andra människor. Allt nytt är inte ogudaktigt. Det är inte anpassning till världen att t.ex. åka bil, tåg eller flyg istället för häst och vagn eller att klä sig i moderna praktiska och bekväma kläder eller att använda datorer och internet istället för penna och bläck när vi ska skriva. Sådant hör till det yttre, men däremot kan den ene på sin dator skriva en uppbygglig betraktelse och den andre någon nedbrytande smörja, och på internet kan man hitta både det ena och det andra.. Den skillnaden i sättet att bruka skapelsens goda har alltid funnits och beror på den stora skillnaden i människans inre värld. Den kristne brukar Guds goda skapelse med tacksägelse, den ogudaktige missbrukar den i själviska syften. Så, varför skulle vi börja överge vårt kristna arv och anpassa oss efter världens tänkesätt? Denna världen ligger ju i den ondes våld går mot sin undergång, medan Jesu lärjungar däremot går mot himmelen. I världen får vi visserligen räkna med att lida betryck, men kom ihåg att Kristus har friköpt oss från världen.

Är detta då verkligen en påtaglig fara – även för oss? Ja, det är en ständig fara för en kristen, även för dig och mig. Fastän vi är födda på nytt, så är vi ju inte bara ande och den nya människan. Den gamla naturen, köttet, finns hela tiden kvar i oss, det blir vi aldrig kvitt så länge vi är kvar här på jorden. Och anden och köttet ligger i strid med varandra lär vi oss i Gal 5. Vi brukar ju tala om våra andliga fiender: djävulen, världen och vårt eget kött. Vår egen gamla människa är alltså en bundsförvant med världen. Om vi ser det som ett maktspel mellan världsväsendet och Kristusväsendet, så har, som Luther säger, världen den fördelen att den är obesmittad av vår anda, medan vi däremot har mycket av dess sinnelag i oss. Inte minst i vår globaliserade tid är faran påtaglig; denna världen och dess furste har idag enorma propagandaresurser, som numer är mycket mer förfinade än den träaktiga ateistpropaganda som bedrevs i det gamla sovjetimperiet. Sätt dig ner och tänk efter och försök genomsöka vilken världsbild och vilket budskap och vilka värderingar som ständigt sköljer över dig från alla möjliga och omöjliga håll. Då kommer du säkert att märka att det inte i första hand är det som syns som är ”denna världens väsen” utan det som ligger bakom och som driver fram all gudsfrånvändhet som vi ständigt tvingas möta. Alla riken i världen och deras härlighet frestade djävulen Kristus med, ”om du faller ner och tillber mig”. Om än inte med så mycket, så vill dock ”världen” locka även oss och förespeglar frihet, lycka och framgång: Lämna den där gamla kristendomen och vänd dig till våra moderna ideal – i verkligheten: Till våra moderna avgudar! Här måste du vara på din vakt; bland allt det goda som vi åtnjuter i vår tid finns åtskilligt ont och själafördärvande, som vi måste ta avstånd ifrån och säga Nej till. Det gäller även bland sådant som i och för sig faller under den kristna friheten. ”*Allt är tillåtet, men allt är inte nyttigt. Allt är tillåtet, men allt bygger inte upp.*” (1 Kor 10). Det öppet ogudaktiga känns väl genast igen av varje kristen, men det finns livsstilar och trender och tankesätt som lätt kan fästa sig i sinnet och få makt över människan, och som därigenom långsamt och ofta omärkligt kväver tron. Däri ligger det verkligt farliga: trons vaksamhet avtrubbas. Det var inte utan orsak som Jesus lärde oss att be: ”*Och inled oss inte i frestelse utan fräls oss ifrån ondo*”.

Men, kan man kanske undra, måste inte under sådana omständigheter livet för en troende bli en trälaktig ängslan med någon slags syndakatalog ständigt för ögonen? Inte alls! För det första så ska vi inte *göra* oss olika världen; vi *är* genom den nya födelsen olika världen och ska inte åter rikas med världen Hör vidare vad Jesus säger: ”*Var inte oroliga i era hjärtan!*” Det ordet gäller även här. Gud har gett oss en enkel och klar regel för vårt kristna liv: tio Guds bud, tio enkla budord, som ger vägledningen till ett kristet liv. Prova dig själv i din vardag efter dem! Vad säger ditt av Guds ord upplysta samvete? Klaga inte över att det är så illa ställt med världen, den har aldrig varit och kan aldrig bli from; den är alltsedan syndafallet i den ondes våld. Håll istället dig själv obesmittad av världen och dess anda. Det är så Guds lag vill tygla och styra oss. Men ack, vad förmår väl vi? Ständiga tillkortakommanden är vad vi märker hos oss själva. Syndabekännelsen är en daglig verklighet i den troendes liv. Dock, var vid gott mod min vän. Kristus har en gång för alla övervunnit världen – oss till godo. ”*Gud kommer aldrig, aldrig mer ihåg Det, som så tungt en gång på Sonen lag. Hans hydnad är din hydnad, minns det väl! 'Således är du icke mera träl'*”. (Luthersk Psalmbok 805).

Så trots att dagens ämne förkunnar lagens krav, får likväl lagen inte sista ordet. Sista ordet får istället Herren Jesus Kristus: *”Om ni förblir i mitt Ord, så är ni i sanning mina lärjungar, och ni ska förstå sanningen och sanningen ska göra er fria.”* Inte på grund av vår ståndaktighet utan på grund av hans ord och löfte får vi bli bevarade i tron. På sådant vis får du leva dag för dag i syndernas förlåtelse och barnskapets trygghet, och växa till i helgelsen och bli alltmer olik världen. Detta kanske inte alltid syns så tydligt här i livet, men det blir uppenbart den dag då Kristus kommer åter i härlighet som hela världens domare. Därtill giv Herren sin nåd.

Amen.